

Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske

NACRT

Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske

NACRT

2010.

SADRŽAJ

1. Temeljne odrednice i vrednote Republike Hrvatske	3
2. Vitalni nacionalni interesi i strateški ciljevi	4
3. Prijetnje nacionalnoj sigurnosti.....	6
3.1 PRIJETNJE TERITORIJALNOM INTEGRITETU I SUVERENITETU.....	6
3.2 PRIJETNJE ŽIVOTIMA GRAĐANA	7
3.3 PRIJETNJE DEMOKRATSKOM POLITIČKOM SUSTAVU	8
3.4 PRIJETNJE MATERIJALNIM DOBRIMA.....	10
4. Sposobnosti zaštite nacionalne sigurnosti.....	11
4.1 VANJSKA POLITIKA	11
4.2 OBRANA I ORUŽANE SNAGE.....	14
4.3 UNUTARNJI POSLOVI I PRAVOSUĐE.....	16
4.4 SIGURNOSNO OBAVJEŠTAJNI SUSTAV	19
4.5 SUSTAV UPRAVLJANJA U KRIZNIM SITUACIJAMA	20
4.6 GOSPODARSTVO.....	22
4.7 DRŽAVNA UPRAVA I JAVNE SLUŽBE	24
4.8 JAVNOST	26
5. Zaključak	27

1. Temeljne odrednice i vrednote Republike Hrvatske

Republika Hrvatska suverena je, jedinstvena i nedjeljiva demokratska država, članica Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora (NATO-a) i kandidat za članstvo u Europskoj uniji (EU). U Republici Hrvatskoj vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu kao zajednici slobodnih i ravnopravnih građana.

Temeljne vrednote Republike Hrvatske određene su Ustavom i na njima se zasnivaju ustroj i funkcioniranje države i društva, te su temelj sigurnosti i dobrobiti Republike Hrvatske. Temeljne vrednote Republike Hrvatske su sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost, ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav. Vodeći se ovim temeljnim vrednotama, vlast u Republici Hrvatskoj mora osigurati opstojnost hrvatske države i hrvatskog naroda, štititi građane, njihove živote, zdravlje i imovinu, te osigurati uvjete za blagostanje građana i društva. Temeljne vrednote osnova su za određivanje vitalnih nacionalnih interesa Republike Hrvatske.

Nacionalna sigurnost na prvom mjestu podrazumijeva očuvanje vitalnih nacionalnih interesa Republike Hrvatske, a to su teritorijalni integritet i suverenitet, životi građana, temeljene vrednote hrvatske države utjelovljene u demokratskom političkom sustavu, te materijalna dobra. Očuvanje nacionalne sigurnosti jedna je od glavnih zadaća države. Nacionalna sigurnost obuhvaća sve sposobnosti države, nacionalne i savezničke, potrebne za ostvarivanje strateških ciljeva u očuvanju vitalnih nacionalnih interesa.

Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske, zasnovana na temeljnim vrednotama, vitalnim nacionalnim interesima i strateškim ciljevima, razmatra prijetnje nacionalnoj sigurnosti, te određuje sposobnosti i sredstva odgovora na njih. Strategija potvrđuje spremnost i sposobnost razvitka i korištenja svih potrebnih instrumenata za očuvanje nacionalne sigurnosti. Razmatra sveukupan položaj i okružje Republike Hrvatske, čimbenike koji ih određuju, a imaju ili mogu imati utjecaja na nacionalnu sigurnost. Daje smjernice za određivanje, razvoj i uporabu sposobnosti potrebnih za njezino očuvanje, za razdoblje koje je omeđeno mogućnošću prepoznavanja prijetnji koje postoje i sagledavanja prijetnji koje se mogu pojaviti, a prije nego što bi promjene u položaju zemlje ili promjene u međunarodnom okružju dovele od potrebe preoblikovanja strategije. Strategija u najširem smislu odgovara na pitanja što se štiti, od čega i kako. Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske ishodišni je strateški dokument koji daje temelj za sve ostale strateške dokumente države povezane sa sigurnošću i obranom.

2. Vitalni nacionalni interesi i strateški ciljevi

Vitalni nacionalni interesi Republike Hrvatske su oni čije bi narušavanje izravno ugrozilo hrvatsku državu u njenim temeljnim vrednotama, te su stoga u žarištu nacionalne sigurnosti. Vitalni nacionalni interesi štite se ostvarivanjem strateških ciljeva, što podrazumijeva razvoj i uporabu odgovarajućih sposobnosti zaštite nacionalne sigurnosti od prijetnji koje se pojavljuju i koje se mogu pojaviti. U zaštiti vitalnih nacionalnih interesa država koristi sva raspoloživa i legitimna sredstva, razmjerno prijetnjama koje ih ugrožavaju.

Zaštita vitalnih nacionalnih interesa i ostvarivanje strateških ciljeva Republike Hrvatske najizravnije su povezani sa savezništvom u NATO-u i postizanjem članstva u EU. Savezništvo u NATO-u bitno učvršćuje nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske. Postizanje članstva u EU za Republiku Hrvatsku prioritet je u neposredno nailazećem razdoblju. Članstvo u EU podrazumijeva usvajanje i promicanje standarda EU te po ulasku u članstvo, djelovanje u EU i predstavlja okvir za osiguranje većine interesa Republike Hrvatske.

Vitalni nacionalni interesi i pripadajući strateški ciljevi Republike Hrvatske:

Teritorijalni integritet i suverenitet preduvjeti su opstojnosti države u svim njenim funkcijama.

Strateški cilj: Smanjiti prijetnje na najnižu moguću razinu, osigurati nacionalne i savezničke sposobnosti odvratanja mogućih prijetnji i odgovora na njih.

Životi građana temeljna su vrijednost države koja postoji upravo radi svojih građana.

Strateški cilj: Zaštititi u najvećoj mogućoj mjeri, svim potrebnim sredstvima, živote i zdravlje građana od svih oblika prijetnji nasilja, nesreća, bolesti.

Demokratski politički sustav izraz je temeljnih vrednota države, osnova stabilnosti i cjelokupnog napretka.

Strateški cilj: Izgrađivati uspješno i pravično društvo, na vladavini prava i socijalno odgovornom tržišnom gospodarstvu kao ishodištima sigurnosti i blagostanja pojedinca i društva.

Materijalna dobra izvor su blagostanja hrvatskih građana i ukupnog napretka Republike Hrvatske.

Strateški cilj: Zaštititi dobra, prirodna i izgrađena, obnovljiva i neobnovljiva, te omogućiti njihovo neometano i održivo iskorištavanje na dobrobit građana Republike Hrvatske.

Zaštita vitalnih nacionalnih interesa i ostvarivanje strateških ciljeva uvjetovani su nizom isprepletenih čimbenika, koji utječu na ukupnu sposobnost Republike Hrvatske u suočavanju s prijetnjama, te u tom smislu čine integralni dio razmatranja Strategije nacionalne sigurnosti. Među čimbenicima najvažniji su:

Temeljne slobode i prava čovjeka i građana sastavni su dijelovi demokratskog sustava i same državnosti Republike Hrvatske, koji služe njihovoj zaštiti i unaprjeđivanju. Slobode i prava odnose se na pravo na život, udruživanje, izražavanje, toleranciju, jednakost pred zakonom, jednakost prilika za osobno ostvarenje i stjecanje, ljudsko dostojanstvo, opća i manjinska prava, uvažavane sličnosti i različitosti, zaštitu osobito ranjivih skupina te sprječavanje bilo kakve diskriminacije.

Učinkovita demokratska vlast, na svim razinama, od lokalne do državne, osigurava temelje stabilnosti, prava i sloboda, te daje okvir sveukupnom razvitku. Podrazumijeva poštivanje demokratskih procedura i pravila, transparentnost, stručnost, odgovornost u svakom pogledu, predanost službi građanima i odgovorima na njihove potrebe, te građanski i institucionalni nadzor i provjeru instrumenata vlasti.

Gospodarski napredak i održiv razvoj omogućavaju materijalne uvjete za dobrobit građana i društva. Podrazumijevaju financijsku stabilnost, održiv gospodarski rast i razvitak, slobodno poduzetništvo, učinkovito radno pravo, zaposlenost, konkurentno gospodarstvo, kvalitetno i dostupno obrazovanje i znanost. Znanje, inovativnost, rad, poštivanje zakona, socijalna odgovornost i uspjeh na tržištu osnovni su mehanizmi poduzetničkog uspjeha kao temelja gospodarstva. Uravnoteženje demografskih trendova, naseljenosti i razvijenosti, preduvjet su održivog gospodarskog i socijalnog razvoja. Očuvana priroda osnova je kvalitete života i razvoja.

Dobrosusjedski odnosi obuhvaćaju sigurnost i suradnju u neposrednom okružju, te su ključni čimbenici zaštite nacionalne sigurnosti i ukupnog blagostanja Republike Hrvatske. Dobrosusjedski odnosi podrazumijevaju prijateljske, partnerske odnose s okolnim zemljama, uz obostrano korisnu političku, gospodarsku, obrambenu, sigurnosnu, prometnu i kulturnu suradnju. U interesu Republike Hrvatske su stabilnost i demokracija u susjednim zemljama, njihov prosperitet i privrženost europskim vrijednostima i integracijama.

Stabilnost euroatlantskog prostora ključna je za sigurnost Republike Hrvatske. Nezamjenjiva je uloga NATO-a i EU na ovom prostoru i šire, jer njihova temeljna načela i načini djelovanja osiguravaju odgovore na izazove, prijetnje i rizike, šireći zonu sigurnosti, suradnje, partnerstva i prosperiteta. Euroatlantski prostor i njegova stabilnost doprinose međunarodnom miru i stabilnosti, te učvršćivanju međunarodnog poretka, utemeljenog na Povelji UN-a i međunarodnom pravu, kao ishodištima za ostvarivanje i zaštitu nacionalnih interesa i određivanje ukupnih međunarodnih odnosa.

Hrvatski identitet čini bit državnog identiteta, a njime Republika Hrvatska pridonosi bogatstvu nacionalne i kulturne baštine u Europi i svijetu. Hrvatski nacionalni i kulturni identitet, identitet hrvatskog naroda i nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, utkan je u hrvatsku državu i društvo, dok njegova stalna zaštita i promicanje materijalne i nematerijalne kulturne baštine, prirodne baštine, jezika i običaja, omogućavaju njegovu međunarodnu prepoznatljivost.

Dijelovi hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske sastavni su dio hrvatskog nacionalnog tijela, važni za međunarodne odnose, obrazovanje, znanost, kulturu i gospodarstvo. Kao konstitutivni narod, manjina ili iseljenici, trebaju biti očuvani u svojoj svijesti o podrijetlu i identitetu, jeziku, povijesti, baštini i ljudskim pravima. Snažna su poveznica republike Hrvatske s državama u kojima žive. Trebaju uživati sva prava zajamčena najnaprednijim demokratskim standardima i treba im biti osiguran opstanak, sigurnost, politička prava, identitet i gospodarski napredak.

3. Prijetnje nacionalnoj sigurnosti

Prijetnje nacionalnoj sigurnosti Republike Hrvatske, njezinim vitalnim nacionalnim interesima: teritorijalnom integritetu i suverenitetu, demokratskom političkom sustavu i životima građana, te čimbenicima koji ih uvjetuju, određene su ukupnim stanjem međunarodne sigurnosti, stanjem u neposrednom okružju, te sigurnošću u samoj Republici Hrvatskoj. Prijetnje pojedinom vitalnom nacionalnom interesu prepoznaju se kao prijetnje koje prvenstveno i pretežno ugrožavaju taj interes. Najteže prijetnje, svojim izravnim učinkom i posljedicama, u pravilu predstavljaju istovremenu prijetnju i svim ostalim vitalnim nacionalnim interesima, iziskujući kompleksne odgovore. Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske nastoji na uravnotežen način prepoznati sve glavne moguće prijetnje, kako bi spram njih mogle biti poduzimane i razvijane odgovarajuće sposobnosti i mjere.

3.1 Prijetnje teritorijalnom integritetu i suverenitetu

Tradicionalni, **međudržavni vojni sukobi**, ratovi koji bi mogli izravno ugrožavati nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske, poglavito njen teritorijalni integritet i suverenitet, najteža su moguća, ali zato, slijedom postojećih i sagledivih političkih i sigurnosnih okolnosti, najmanje vjerojatna prijetnja. Članstvom u NATO-u Republika Hrvatska dobila je jamstva kolektivne obrane, koja bitno učvršćuju njenu sigurnost u odnosu na ovu prijetnju, kako u funkciji odvratanja prijetnje, tako u funkciji eventualnog odgovora na nju.

S državama članicama NATO-a Republika Hrvatska sudjeluje u sustavu solidarne kolektivne obrane, savezničkom obrambenom planiranju i strukturiranju zajedničkih sigurnosnih i obrambenih politika i snaga. S članicama EU povezuje je razvoj suradnje u okviru Europske sigurnosne i obrambene politike.

Tranzicijske države iz neposrednog okružja Republike Hrvatske značajno su smanjile svoje vojne kapacitete u odnosu na razdoblje s kraja prošloga stoljeća. Sve one pristupile su NATO-ovom programu suradnje Partnerstvo za mir i prihvale inicijative multilateralne i bilateralne političke, sigurnosne i obrambene suradnje, te razvoj mjera jačanja međusobnog povjerenje. Aktualne i sagledive političke namjere i strategije tranzicijskih država u regiji, te njihovi opći kapaciteti, pretočeni u njihove oružane snage u postojećoj, planiranoj i predvidljivoj veličini, ustroju, opremi i naoružanju, ne predstavljaju prijetnju teritorijalnom integritetu i suverenitetu Republike Hrvatske, dok omogućavaju široki prostor suradnje. Relativna stabilnost na značajnijim kriznim žarištima u regiji ostvaruje se političkim angažmanom i sigurnosnom nazočnošću međunarodnih čimbenika, NATO-a i EU, čime se sprječava mogućnost eskalacije potisnutih sukoba, sporova i otvorenih pitanja.

Neposredno okružje Republike Hrvatske još će se neko vrijeme nalaziti u dubljjoj političkoj i gospodarskoj tranziciji, što otvara mogućnost unutarnje destabilizacije pojedinih zemalja. Zemlje jugoistoka Europe prolaze kroz procese političke, gospodarske i društvene konsolidacije, koji mogu voditi do raznih oblika napetosti. Regija je još uvijek u određenoj mjeri opterećena posljedicama nedavne ratne prošlosti i nestabilnosti, nepovoljnim gospodarskim okolnostima te otvorenim međunacionalnim pitanjima. No, glavni

trend među ovom skupinom zemalja jest težnja za europskom integracijom, zbog čega slabe potencijalne ugroze koje mogu doći iz regije, dok jačaju poticaji za svim oblicima regionalne suradnje.

Ipak, u regiji jugoistoka Europe, u određenoj mjeri i dalje opterećenoj posljedicama nedavne ratne prošlosti i nestabilnosti, moguće je stvaranje i djelovanje paravojnih i paraobavještajnih struktura povezanih s organiziranim kriminalom i političkim organizacijama usmjerenima na izazivanje nestabilnosti s ciljem mijenjanja međunarodno priznatih granica.

Istovremeno sa sigurnosnim jamstvima koje nosi članstvo u NATO-u, Republika Hrvatska preuzela je i nove, savezničke odgovornosti, misije i zadaće koje se tiču obrane svih članica Saveza, a čime se proširio prostor izravno važan za nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske. On sada uključuje i teritorij zemalja članica NATO-a, sa sigurnosnim prijetnjama kojima bi one mogle biti izložene, a u odgovorima na koje bi mogla biti angažirana i Republika Hrvatska. Savezničke odgovornosti, kao i trendovi pojačane globalne povezanosti i međuovisnosti općenito, povećavaju važnost stanja najšire međunarodne sigurnosti za nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske. Dok je smanjena vjerojatnost sukoba među velikim silama i među državama općenito, više kriznih žarišta u svijetu, poglavito na euroazijskom prostoru i na Srednjem Istoku, u kojima se prelamaju razni suprotstavljeni interesi, neposredno je aktivno ili visoko rizično, a generiraju sigurnosne prijetnje i otvaraju prostor mogućoj značajnijoj destabilizaciji.

Zamrznute, tinjajuće ili eskalirajuće krize, uzrokovane političkim, teritorijalnim ili vjerskim pitanjima i ekstremizmima, te suprotstavljenim interesima i namjerama, izazivaju prelijevanje napetosti, radikalizaciju, ugrožavanje ljudskih prava, nasilje, siromašenje, sve do otvorenih ratnih sukoba unutar pojedinih država ili među državama. Kao posljedica nestabilnosti ili ratnih sukoba dolazi do urušavanja državne vlasti i stvaranja zona bezvlašća, što pogoduje različitim paravojnim, ekstremističkim, kriminalnim, piratskim i terorističkim skupinama, koje narušavaju regionalnu i međunarodnu sigurnost, komunikacijske, trgovačke, energetske i opskrbe putove, čime ugrožavaju i političke, sigurnosne i gospodarske interese Republike Hrvatske, njenih saveznika i partnera.

3.2 *Prijetnje životima građana*

Sada i u sagledivom razdoblju, najrizičniju, najneposredniju prijetnju za neki od vitalnih nacionalnih interesa Republike Hrvatske - u ovome slučaju za živote građana - predstavlja međunarodni terorizam.

Terorizam je postao najprisutnija, stalna prijetnja međunarodnoj i nacionalnoj sigurnosti. Bitno se povećala spremnost i sposobnost terorista i terorističkih skupina ili organizacija, motiviranih političkim ili vjerskim ekstremizmom, da izazovu žrtve i razaranja. Terorizam pokazuje trend djelovanja preko granica, trend povećanja broja napada, broja žrtava i razmjera materijalnog razaranja te iskorištavanja straha javnosti od napada. Teroristi mogu imati potporu, izravnu ili posrednu, neke države ili više država, te organizacija koje svojim prikrivenim ciljevima i djelovanjem služe kao potpora terorizmu. Terorizam je kao prijetnju svojoj nacionalnoj sigurnosti, prijetnju sigurnosti svojih saveznika i partnera te prijetnju najširoj međunarodnoj sigurnosti Republika Hrvatska posebno prepoznala, odgovorivši na nju i svojom Strategijom sprječavanja i suzbijanja terorizma. Republika Hrvatska suočena je s prijetnjom terorizma kao i sva demokratska, umjerena, tolerantna i otvorena društva, otvorena gostima iz cijeloga svijeta, koja počivaju na poštivanju ljudskih prava i sloboda, integrirana u svjetske tokove i

međunarodne organizacije, solidarno angažirana na rješavanju globalnih problema, kao nositelj upravo onih vrijednosti i interesa koje suvremeni terorizam želi srušiti.

Širenje oružja masovnog uništenja (kemijskog, biološkog, nuklearnog, radiološkog) uključujući sredstva njihove dopreme, prijetnja je s najtežim mogućim posljedicama. Nabava i uporaba oružja masovnog uništenja, opreme, tehnologije i materijala vezanih uz to oružje, uključujući i sredstva i tehnologije dvojne namjene, od strane terorističkih skupina i autoritarnih režima, u cilju ucjene i iznude, te u konačnici nanošenja golemih ljudskih žrtava i materijalnih razaranja, kritični su, stalni sigurnosni rizici. Poseban sigurnosni rizik predstavlja mogućnost prijevoza opreme, tehnologije ili materijala vezanih za oružje masovnog uništenja preko teritorija Republike Hrvatske.

Dostupnost i širenje malog i lakog oružja, te ručno prenosivih raketnih sustava značajna je prijetnja koja dolazi od posjedovanja, krijumčarenja i uporabe tog naoružanja od strane pojedinaca, kriminalnih skupina, te potencijalno terorista. Ugroza je povećana tranzitnim položajem zemlje, umreženošću organiziranog kriminala, a u okolnostima u kojima je u regiji zbog ratnog nasljeđa ili nestabilnosti povećana dostupnost oružja, što predstavlja realnu prijetnju sigurnosti građana i institucija Republike Hrvatske.

Prijetnje zdravlju stanovništva pojačavaju se pojavom novih virusa i bakterija sposobnih za izazivanje epidemija i pandemija, pospješeni intenzitetom međunarodnih komunikacija, migracijama stanovništva te koncentracijom stanovništva u velikim gradovima. Ovisnost o industrijskoj proizvodnji i masovnoj distribuciji prehrambenih proizvoda povećava ugrozu od trovanje slijedom pogreške ili zlouporabe.

Prirodne i ljudskim djelovanjem izazvane nesreće i katastrofe mogu pogoditi stanovništvo, prirodna i materijalna dobra Republike Hrvatske i susjednih država. Nesreće u rizičnim industrijskim postrojenjima, u zemlji i susjednim zemljama, mogu izazvati teške ekološke i sigurnosne posljedice. Posebno realnu prijetnju životu građana i njihovoj imovini predstavljaju šumski požari. Prijetnju životu građana i njihovoj imovini predstavljaju i potresi, s obzirom da se Republika Hrvatska nalazi na seizmički aktivnom području, te mogućnost poplava. Tehnološke nesreće su stalna prijetnja, uz dodatni rizik koji bi donio teroristički napad na pojedine osjetljive ciljeve.

Nasilnički kriminal, pojedinačni i skupni, unosi nesigurnost u živote građana, narušava red i zakon, vladavinu prava, društvene vrijednosti, te predstavlja izazov državi u njezinoj funkciji osiguravanja uvjeta za siguran život građana. Nasilničkom kriminalu pogoduje dostupnost vatrenog oružja, kao nasljeđa rata. Nasilničko ponašanje može biti obilježje ponašanja i ekstremističkih skupina, koje su utemeljene na društvenoj, subkulturalnoj, ideološkoj, etničkoj ili rasnoj isključivosti i mržnji. Fluidna organizacijska struktura, ili njeno nepostojanje, u kombinaciji s međunarodnim povezivanjem pripadnika i simpatizera uz pomoć modernih tehnologija - elementi su suvremenog ekstremizma, koji može izazivati nemire, napetosti i nesigurnost.

3.3 Prijetnje demokratskom političkom sustavu

Prijetnje demokratskom političkom sustavu ugrožavaju prirodu i funkcioniranje parlamentarnog višestranačkog društva, temeljenog na poštivanju ljudskih prava i sloboda te na socijalno odgovornom tržišnom gospodarstvu i slobodnom poduzetništvu kao osnovi blagostanja pojedinca, društva i države u cjelini.

Korupcija, sama po sebi štetna po nacionalnu sigurnost, interese i ciljeve zemlje, jer narušava javnu odgovornost i moral društva, povjerenja građana u pravičnost, učinkovitu vlast i gospodarstvo, posebnu opasnost predstavlja u sprezi s organiziranim kriminalom te drugim mogućim čimbenicima koji mogu pokušati korupcijom, podmićivanjem, utjecati na odluke i postupke u sferama politike, gospodarstva, državne i javne uprave. Republika Hrvatska suočava se s prijetnjom korupcije poglavito kao zemlja u tranziciji, što iziskuje otklanjanja razmišljanja i ponašanja iz prošlosti, te učvršćivanje transparentne, provjerljive i odgovorne demokratske vlasti na svim razinama i na svim područjima djelovanja, izgradnju pravičnoga društva i srede noga gospodarstva. Korupcija predstavlja ozbiljan društveni problem u Republici Hrvatskoj i prijetnju hrvatskom gospodarskom razvoju, ali i nastavku demokratizacije društva čime izravno ugrožava nacionalne interese.

Organizirani kriminal, poglavito regionalni i transnacionalni, prepoznatljiva je prijetnja nacionalnoj sigurnosti. Pojavljuje se posebice kao produžetak djelovanja kriminalnih skupina u regiji ili svijetu. Uvjetovan je tranzitnim položajem Republike Hrvatske, tranzicijskim procesima i nasljeđem sukoba u regiji. Ova prijetnja značajno je generirana slabostima sustava reda i zakona u nekim zemljama regije, kao i u nekim drugim tranzicijskim zemljama. Uključuje iznuđivanje, pljačke, trgovanje ljudima, krijumčarenje ljudi i roba, prijevare, čime narušava funkcioniranje reda i zakona te sigurnost građana. Pranje novca može ugrožavati stabilnost, ugled i povjerenje u financijski sustav i financijsko tržište te narušavati slobodno tržišno gospodarstvo, a time i osnove gospodarskog i financijskog sustava. Zbog specifičnog geopolitičkog položaja i izduženog oblika, Republika Hrvatska je posebno osjetljiva na povrede državne granice u smislu ilegalnih prelazaka i krijumčarenja. Kroz regiju prolaze putevi ilegalnih migracija i prekograničnog kriminala. Republika Hrvatska ima velik broj graničnih prijelaza i dugačku državnu granicu, te teritorijalni diskontinuitet na jugu zemlje, dok velik broj komunikacija siječe granicu. Dijelovi državne granice slijede plovne putove ili rijeke, a dugačka morska granica najvećim se dijelom naslanja na međunarodne vode. Budućim preuzimanjem nadzora nad vanjskom granicom EU Republika Hrvatska dobiva i dodatnu odgovornost za nadzor granice. Morska granica, teritorijalne vode te Zaštićeni ekološko-ribolovni pojas osobito su osjetljiva područja, koja zbog veličine, oblika obale i otoka, te velikog broja ljudi i plovila, posebice ljeti, predstavljaju područje povećanog sigurnosnog i ekološkog rizika.

Gospodarska nestabilnost može imati ozbiljne posljedice po globalnu i nacionalnu sigurnost. Isprepletenost i međuovisnost svjetskog gospodarstva, globaliziranost protoka kapitala i radne snage, čine nacionalna gospodarstva, kao i hrvatsko, posebno ranjivima na vanjske utjecaje. Republika Hrvatska, sa značajnim udjelom turističkog i prometnog sektora u ukupnom BDP-u, posebno je osjetljiva na trendove koji mogu izvana narušiti gospodarsku stabilnost. Pogoršavanje gospodarskih prilika može uzrokovati i društvene napetosti, porast kriminala i otežavanje državnih funkcija. Migracije i rast broja ilegalnih imigranata, izbjeglica i tražitelja azila, uzrokovane nestabilnošću, siromaštvom i velikim razlikama u razvijenosti među zemljama, mogu dodatno narušavati sigurnost, red i zakon. Prijetnju predstavlja eventualni neuspjeh gospodarskih reformi u dijelu država regije. Tranzicijske zemlje u regiji susreću se s poteškoćama u funkcioniranju gospodarskog i financijskog sustava, kao i socijalnim problemima. Ukoliko bi u njima došlo do urušavanja temeljnih političkih i gospodarskih funkcija, kao i socijalne sigurnosti, stvorilo bi se pogodno tlo za razvoj destabilizirajućih procesa koji bi se mogli prelijevati preko granica.

3.4 *Prijetnje materijalnim dobrima*

Posebnu skupinu prijetnji čine one koje ugrožavaju materijalna dobra Republike Hrvatske i njenu sposobnost da koristi ta dobra na blagostanje i dostojan život svojih građana. Ove prijetnje odnose se i na ugrožavanje dostupnosti dobara u svijetu koje Republika Hrvatska koristi u svom razvoju i napretku.

Ugrožavanja kritične nacionalne infrastrukture potencijalna je prijetnja za sveukupno funkcioniranje društva i države te sustava nacionalne sigurnosti. Kritična nacionalna infrastruktura obuhvaća objekte, usluge i sustave (promet, energetika, komunikacijsko-informatički sustavi, financijsko-bankarski sustavi, javna uprava, zdravstvo, hrana, voda) koji podržavaju gospodarski, politički i društveni život u zemlji, a čija je važnost takva da njezin cjelokupni ili djelomični gubitak, ili njezino ugrožavanje, mogu uzrokovati velike ljudske gubitke, imati ozbiljni utjecaj na nacionalnu sigurnost i gospodarstvo, te imati druge ozbiljne posljedice za zajednicu u cjelini ili bilo koji njezin dio. Kritičnu nacionalnu infrastrukturu mogu ugroziti velike nesreće, pojedinačne sabotaze, neprijateljsko djelovanje strane države, te terorizam. Republika Hrvatska posebno je osjetljiva na ugrožavanja svoje kritične infrastrukture jer joj veličina i resursi ne omogućavaju da u punoj mjeri razvije alternativne i redundantne sustave, a ova osjetljivost povećava se povezanošću brojnih sektora sa sektorima drugih država.

Republici Hrvatskoj bitna je sigurna opskrba energentima i ugrožavanje ove opskrbe predstavlja prijetnju njenoj nacionalnoj sigurnosti. Općenito, **narušavanje energetske sigurnosti**, ovisnosti o vitalnim energentima, čija će ograničenost u budućnosti postati još izražajnije, pojavljuje se kao posebna prijetnja koja izaziva napetosti u međunarodnim odnosima te otvara rizike sukoba oko nadzora nad njima. Europski prostor, kao visoko industrijalizirano i gusto naseljeno područje, veliki je potrošač energenata svih vrsta, uz sve manju raspoloživost i dostupnost vlastitih izvora. Sukobi interesa oko ovladavanja tranzitnim pravcima, distribucijskim sustavima i pristupu novim resursima ili stjecanja utjecaja nad nalazištima, dovode do nestabilnosti i sukoba, čime se otvara mogućnost ugrožavanja energetske sigurnosti i stabilnosti.

Ugrožavanje informacijske sigurnosti, na kojoj počiva stalni razvoj i sveobuhvatna primjena vitalno važne informatičke tehnologije u privatnoj i javnoj sferi, predstavljat će sve izraženiju prijetnju, povećanu sve većom ovisnošću o informatičkoj tehnologiji te njenom ranjivošću. Prijetnja dolazi od računalnog kriminala, terorističkog čina ili djelovanja strane države, a sastoji se od moguće zlouporabe osobnih, poslovnih ili službenih podataka te od blokade ili urušavanja nacionalnih informacijskih sustava.

Klimatske promjene i narušavanje okoliša ugrožavaju temeljna dobra za život u pojedinim dijelovima svijeta. Takve promjene mogu dovesti do političkih, gospodarskih i društvenih napetosti i sukoba, unutar država i među državama, do migracija stanovništva, siromašenja i gladi. Ovi procesi utječu na opću međunarodnu sigurnost. Kao osobito drastične posljedice klimatskih promjena i narušavanja okoliša u pojedinim dijelovima svijeta su pustošenje obradivog tla, nestanak šuma, onečišćavanje ili nestanak pitke vode. Klimatske promjene također nalažu pojačanu zaštitu svih ugroženih resursa okoliša, posebice zaštitu hrane i pitke vode, poljoprivrednih površina i šuma. Problem postojanja minski sumnjivog prostora Republike Hrvatske će još neko vrijeme predstavljati sigurnosni problem.

4. Sposobnosti zaštite nacionalne sigurnosti

Proširenje spektra prijetnji i složenost sigurnosnog okružja iziskuju razvoj sposobnosti koje Republika Hrvatska može na prikladan način, fleksibilno i združeno koristiti u odgovoru na različite tipove prijetnji. Koordiniranim djelovanjem više sposobnosti, kao i sveobuhvatnim pristupom zaštiti vitalnih nacionalnih interesa, stvara se sinergijski učinak koji treba osigurati uspjeh.

Republika Hrvatska ovom Strategijom daje smjernice razvoja učinkovitog i primjereno organiziranog sustava nacionalne sigurnosti. Sustav uključuje sva tijela i institucije koje imaju odgovornosti na području sigurnosti, uključujući i ona najviša: Predsjednika Republike Hrvatske, Hrvatski sabor i Vladu Republike Hrvatske, kao i sudbenu vlast. Izvršni dio sustava nacionalne sigurnosti čine tijela vlasti čija je nadležnost prevenirati i odgovoriti na prijetnje, osigurati javnu sigurnost, zaštititi građane i dobra te očuvati demokratski poredak i suverenost Republike Hrvatske na svome teritoriju. Svoju ulogu u sustavu imaju regionalna i lokalna vlast, kao i pravne osobe koje doprinose ukupnom sigurnosnom potencijalu države, te javnost i pojedinci.

4.1 Vanjska politika

Vanjska politika Republike Hrvatske u funkciji je osiguranja svekolikog najpovoljnijeg mogućeg međunarodnog položaja zemlje i njezinog nesmetanog razvitka. Vanjska politika Republike Hrvatske razvijat će međunarodna prijateljstva, partnerstva i savezništva, osiguravajući potporu za sigurnost i interese Republike Hrvatske, te odgovore na vanjske prijetnje nacionalnoj sigurnosti.

Međunarodna suradnja i vanjskopolitičko djelovanje bit će usmjereni na stvaranje takvih odnosa među državama i takvih uvjeta u svijetu da iz njega neće dolaziti prijetnje nacionalnoj sigurnosti Republike Hrvatske i njenih saveznika, kao, u konačnici, ni prijetnje drugim državama općenito. Za ukupan razvoj i prosperitet Republike Hrvatske važnu ulogu imaju uspostava i učvršćivanje demokratskih političkih sustava u drugim državama, čime se stvara i povoljno ozračje za suradnju i zajedničko, mirno rješavanje međunarodnih pitanja, temeljem demokratskih načela i međunarodnog prava, te suzbijanje sigurnosnih prijetnji. Svoj doprinos takvome ozračju Republika Hrvatska davat će kroz djelovanje u međunarodnim organizacijama, sudjelovanje u međunarodnim mirovnim i stabilizacijskim naporima, te kroz bilateralne odnose. Kao saveznica unutar NATO-a i buduća članica EU, Republika Hrvatska pridonosit će stabilizaciji jugoistoka Europe.

Međunarodni položaj Republike Hrvatske određen je članstvom i djelovanjem u međunarodnim organizacijama, s krovnom ulogom Organizacije Ujedinjenih naroda (OUN), te bilateralnim odnosima. Preuzimajući svoje međunarodne odgovornosti - posebice sudjelovanjem u međunarodnim mirovnim operacijama i operacijama odgovora na krize - Republika Hrvatska će pridonositi osiguranju svojih nacionalnih interesa. Ulaskom u NATO, te procesom ulaska u EU, međunarodni je položaj Republike Hrvatske bitno ojačan, što izravno učvršćuje njenu nacionalnu sigurnost. Za Republiku Hrvatsku

najvažniju ulogu za euro-atlantsku sigurnost imaju NATO i EU, čija su načela ujedno i ona na kojima počivaju temeljne vrednote i interesi Republike Hrvatske. Također, razvoj bilateralnih odnosa sa zemljama članicama NATO-a i EU od posebne je važnosti. Republika Hrvatska podupirat će napore NATO-a i EU, posebice njihovu sinergiju, usmjerene na stabiliziranje kriznih područja u svijetu.

Organizacija Ujedinjenih naroda, sa središnjom ulogom Vijeća sigurnosti, za Republiku Hrvatsku ima nezamjenjivu ulogu u očuvanju međunarodne sigurnosti. Republika Hrvatska podupirat će sva nastojanja koja jačaju sveobuhvatnu ulogu UN-a u pitanjima mira i stabilnosti, međunarodnih mirovnih operacija i operacija odgovora na krize, uklanjanju korijena nesigurnosti, neravnopravnosti, obespravljenosti, ekstremizma i terorizma, u poštivanju i promicanju općih i pojedinačnih ljudskih prava, osnovnih sloboda, gospodarskog, obrazovnog, znanstvenog i kulturnog napretka.

Članstvo u NATO-u strateška je okosnica nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske. Ono Republici Hrvatskoj daje najvišu moguću razinu sigurnosti od izvanjske prijetnje teritorijalnoj cjelovitosti i suverenitetu, te bitno unapređuje sposobnosti cjelokupnog sigurnosnog i obrambenog sustava zemlje. Savezništvo u NATO-u pruža neusporedivo čvršći i ekonomičniji sigurnosni okvir, kao odgovor na tradicionalne i netradicionalne prijetnje, od onog koji bi se mogao uspostaviti razvojem isključivo nacionalnih sposobnosti. Republika Hrvatska vidi trajnu, temeljnu vrijednost kolektivne obrane na kojoj počiva NATO. Prepoznaje također važnost uporabe i razvitka savezničkih sposobnosti za misije i zadaće koje se tiču mirovnih operacija i operacija odgovora na krize.

Procesom ulaska u EU, te konačnim članstvom, Republika Hrvatska jača sva područja svoje nacionalne sigurnosti, unaprjeđujući vlastiti politički položaj, gospodarstvo, poduzetništvo, konkurentnost, tehnologiju, znanost i obrazovanje, pravni sustav, red i zakon, opću kvalitetu života u zemlji i cjelokupni napredak društva. Širokim spektrom sposobnosti, od civilnih do vojnih, EU unaprjeđuje razinu globalne sigurnosti. Koordinirano djelovanje s NATO-om, prvenstveno na planu razvoja sposobnosti za operacije odgovora na krize, treba dati posebno uspješne rezultate. Instrumenti Zajedničke europske vanjske i sigurnosne politike pružaju dodatnu dimenziju nacionalnoj sigurnosti.

Djelovanje u ovim glavnim međunarodnim integracijama i organizacijama nadopunjuje se, kao instrument očuvanja nacionalnih interesa i ostvarenja strateških ciljeva, s djelovanjem u nizu ostalih svjetskih (poput Svjetske trgovinske organizacije), euroatlantskih (poput Organizacije za europsku sigurnost i suradnju, OESS-a), europskih (poput Vijeća Europe) i regionalnih organizacija (poput Procesu suradnje u Jugoistočnoj Europi), koje odgovaraju na slojevitost i složenost pitanja međunarodnih odnosa i sigurnosti, te s mrežom višedimenzionalnih bilateralnih odnosa koje Republika Hrvatska ima sa zemljama u svijetu, temeljenima na zajedničkim interesima i vrijednostima.

Sudjelovanje u naporima međunarodne zajednice - UN-a, NATO-a, EU i OESS-a, - za stabiliziranje kriznih područja u svijetu temeljit će se na diplomatskim aktivnostima te angažmanu vojnih, civilnih, civilno-vojnih i razvojnih sposobnosti, koje će Republika Hrvatska uključivati u međunarodne mirovne i stabilizacijske napore. Republika Hrvatska će u međunarodnim mirovnim operacijama i operacijama odgovora na krize sudjelovati sukladno svojim sposobnostima, mogućnostima i interesima, te odgovornostima unutar organizacija čija je članica, prioritetno odgovarajući na krize koje imaju ili mogu imati izravnih posljedica po nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske te saveznika, zbog blizine ili zbog prelijevanja nestabilnosti i prijetnji.

Republika Hrvatska će sudjelovati u radu svih međunarodnih organizacija, foruma i inicijativa usmjerenih na jačanje sigurnosti i međusobnog povjerenja. Provedba ugovora, konvencija i sporazuma koji reguliraju nadzor naoružanja, sprječavanje širenja oružja masovnog uništenja i sredstava njihove dopreme, lakog i prenosivog naoružanja, te roba dvojne namjene predstavljat će važan instrument međunarodne i nacionalne sigurnosti. Hrvatska se također zalaže za jačanje humanitarnog i ratnog prava, međunarodnog kaznenog prava i međunarodnog prava te odvratanja od uporabe sile. Od ključne važnosti za nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske je sigurnost i stabilnost neposrednog okružja i susjedstva. Republika Hrvatska će ulagati posebne napore u suradnji sa susjednim zemljama, razvijajući prijateljske i dobrosusjedske odnose. To uključuje suradnju na svim područjima života, gospodarstvu, borbi protiv zajedničkih prijetnji, zaštiti okoliša, unaprjeđivanju suradnje znanstvenih, obrazovnih, kulturnih i drugih institucija te među građanima.

U interesu je nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske osiguranje euroatlantske perspektive za sve zemlje jugoistoka Europe. Republika Hrvatska će svoje članstvo u NATO-u koristiti za potporu zemljama neposrednog okružja pri prijenosu iskustava iz preobrazbe i reforme obrambenog sustava i državne uprave te zagovaranju daljnjeg proširenja Saveza, koje treba pridonijeti regionalnoj sigurnosti i nacionalnoj sigurnosti Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska će nastaviti rješavati preostala otvorena pitanja proistekla iz raspada bivše države primjenom međunarodnog prava, na bilateralnoj ili multilateralnoj osnovi ili pred međunarodnim pravosudnim tijelima, korištenjem međunarodnih pravnih mehanizama i načela. Posebna pozornost usmjerit će se na provedbu postojećih međunarodnih sporazuma i međunarodnog prava općenito vezanih za raspad bivše države, naročito u području sukcesije država i mirnog rješavanja graničnih i drugih sporova.

Vanjska politika i ukupna međunarodna suradnja Republike Hrvatske bit će usmjereni i na promicanje hrvatskih gospodarskih interesa, stvaranje što povoljnijih uvjeta za djelovanje i poslovanje hrvatskih tvrtki širom svijeta, te na privlačenje korisnih stranih ulaganja.

Očuvanje i promicanje hrvatskog nacionalnog i kulturnog identiteta trajna je zadaća i cilj hrvatske vanjske politike, pri čemu će se posebna pozornost posvećivati promicanju hrvatske povijesne baštine, jezika, kulture i prirodnih resursa. Time će se u svijetu širiti ugled Republike Hrvatske kao mjesta sigurnog i ugodnog za život, poslovanje i odmor, što će pridonositi ukupnom razvoju i napretku Republike Hrvatske.

Očuvanju identiteta i ukupnog položaja dijelova hrvatskog naroda u drugim zemljama poklanjat će se posebna pozornost. Republika Hrvatska će se na međunarodnom planu, u okviru međunarodnih organizacija ili na bilateralnom planu s državama u kojima žive dijelovi hrvatskog naroda, bilo kao konstitutivni narod, nacionalna manjina ili iseljništvo, zalagati za poštivanje i promicanje svih njihovih pripadajućih prava: političkih, obrazovnih, kulturnih i gospodarskih.

4.2 Obrana i Oružane snage

Obrambeni sustav i Oružane snage Republike Hrvatske kao njegova okosnica imaju temeljnu ulogu u sveukupnim naporima za očuvanje nacionalne sigurnosti, zaštitu vitalnih nacionalnih interesa i ostvarenje strateških ciljeva, pri čemu su obrana teritorijalnog integriteta i suvereniteta, obrana saveznika, te zaštita života građana najvažnije misije koje se pred njih postavljaju. U izvršenju svojih temeljnih misija obrana Republike Hrvatske će se oslanjati na vlastite sposobnosti te na sposobnosti saveznika u skladu s kolektivnom obranom NATO-a.

Oružane snage Republike Hrvatske razvijat će odgovarajuće sposobnosti klasične nacionalne i savezničke vojne obrane i odvracanja, na kopnu, moru i u zraku, razmjerne prijetnjama na koje odgovaraju i mogućnostima zemlje, a te sposobnosti davat će temelj za izgradnju ostalih sposobnosti potrebnih za obavljanje svih misija i zadaća, poglavito onih koje se tiču sudjelovanja u međunarodnim mirovnim operacijama i operacijama odgovora na krize. Potpora Oružanih snaga civilnim institucijama prvenstveno će se koristiti u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara kod nesreća, požara i poplava, u borbi protiv prijetnji nacionalnoj sigurnosti poput terorizma i širenja oružja masovnog uništenja te u nadzoru i zaštiti prava i interesa Republike Hrvatske na moru. Oružane snage pružat će potporu u uvjetima kad raspoložive i aktivirane civilne sposobnosti nisu dostatne razmjerima ugroze. Oružane snage će svojim sposobnostima u potpori civilnim institucijama na nacionalnoj razini djelovati kao segment jedinstvenog mehanizma upravljanja u kriznim situacijama.

Kao saveznica u NATO-u, Republika Hrvatska će razvijati svoju obrambenu politiku u skladu s NATO-ovim strateškim dokumentima i smjernicama, kojima će davati svoj doprinos, te sudjelovati u procesu NATO-ovog obrambenog planiranja. Temeljem toga Republika Hrvatska se obvezuje dati vlastiti doprinos kolektivnoj obrani u skladu s člankom V. Sjevernoatlantskog ugovora, te sudjelovati u aktivnostima Saveza usmjerenim na učvršćivanje međunarodne sigurnosti i stabilnosti, te time i jačanje svoje vlastite nacionalne sigurnosti, poglavito sudjelovanjem u međunarodnim mirovnim operacijama i operacijama odgovora na krize. Republika Hrvatska podupire jačanje Europske sigurnosne i obrambene politike, pri čemu drži kako su strateško partnerstvo i komplementarnost između NATO-a i EU-a od ključne važnosti, čemu će davati svoj doprinos.

Svjesna svojih nacionalnih i savezničkih odgovornosti u očuvanju svjetskog mira i stabilnosti, poglavito u okolnostima globalne međuovisnosti u kojima je povećana važnost najšire međunarodne sigurnosti za samu nacionalnu sigurnost, Republika Hrvatska će razvojem svojih Oružanih snaga i angažmanom svojih obrambenih sposobnosti pridonositi naporima međunarodne zajednice - prvenstveno UN-a, NATO-a i EU - u odgovorima na krize u svijetu, sudjelujući u međunarodnim mirovnim operacijama i operacijama odgovora na krize kao osobito značajnom obliku jačanja međunarodne i nacionalne sigurnosti.

U aktualnom i sagledivom sigurnosnom okružju, karakteriziranom niskom vjerojatnošću klasične vojne ugroze Republike Hrvatske, te povećanim angažiranjem Oružanih snaga Republike Hrvatske na međunarodnom planu, Oružane snage sve će više sudjelovati u međunarodnoj obrambenoj suradnji, kao dijelu ukupne vanjske politike i međunarodne suradnje Republike Hrvatske, a posebice u mjerama jačanja povjerenja među državama. Ovo područje aktivnosti važno je za međunarodni položaj Republike Hrvatske i provedbu niza međunarodnih sporazuma i konvencija o nadzoru naoružanja i jačanju po-

vjerenja i sigurnosti među državama. Međunarodna obrambena suradnja snažan je instrument jačanja veza Republike Hrvatske s njenim glavnim strateškim partnerima, te razvoja sposobnosti Oružanih snaga, potrebnih za odgovore na moguće prijetnje.

Mjere izgradnje sigurnosti i povjerenja su područje na kojem obrambeni sustav ima važnu ulogu i bitno pridonosi nacionalnoj sigurnosti posebice u regiji - suradnja i održavanje prijateljskih odnosa s partnerskim zemljama te zemljama iz regionalnog okružja od posebnog su značaja za sigurnost Republike Hrvatske. Stoga će se obrambenom suradnjom te sudjelovanjem u regionalnim sigurnosnim i obrambenim inicijativama i forumima pridonositi daljnjoj stabilizaciji jugoistoka Europe, s osobitim naglaskom na poticanju daljnjeg proširenja NATO-a.

Sigurnosne potrebe Republike Hrvatske, globalni i regionalni sigurnosni trendovi, tehnološki razvoj te članstvo u NATO-u pred obrambeni sustav postavljaju nove izazove. Oružane snage Republike Hrvatske i ostale sastavnice obrambenog sustava nastaviti će proces preobrazbe i modernizacije, u skladu s procjenom prijetnji nacionalnoj sigurnosti, savezničkim odgovornostima i mogućnostima Republike Hrvatske. Naglasak preobrazbe bit će na razvoju snaga koje su moderne, učinkovite, profesionalne, popunjene kvalificiranim i motiviranim osobljem, kvalitetno opremljene, obučene, opskrbljene, zaštićene i integrirane, razmjestive i održive, fleksibilne te financijski priuštive.

U svojem djelovanju obrambeni sustav i Oružane snage bit će pod stalnim demokratskim i civilnim nadzorom, koji će se kontinuirano unaprjeđivati, sukladno domaćim iskustvima i prilikama te najboljim demokratskim standardima.

4.3 Unutarnji poslovi i pravosuđe

Sustav javne sigurnosti, dobro razvijen, utemeljen na zakonu i najboljoj praksi demokratskih zemalja, jedan je od stupova zaštite nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske. Sustav javne sigurnosti štiti red i zakon Republike Hrvatske.

Sustav unutarnjih poslova nastaviti će razvijati svoje sposobnosti, temeljene na suvremenim organizacijskim i tehnološkim rješenjima, čime će se omogućiti suočavanje sa tehnološki sve složenijim prijetnjama i izazovima javnoj i osobnoj sigurnosti.

Rezultat djelovanja sustava unutarnjih poslova i javne sigurnosti bit će sigurnost života i zdravlja građana od bilo kakvog oblika nasilnog ugrožavanja, jer je pokazatelj uspješnosti djelovanja sustava unutarnjih poslova osjećaj individualne sigurnosti svih građana Republike Hrvatske.

Unutarnji poslovi će pri obavljanju svojih temeljnih funkcija osobitu pozornost posvećivati zaštiti temeljnih sloboda i prava čovjeka i građanina.

Republika Hrvatska će angažirati i razvijati sve potrebne nacionalne resurse u cilju najviše moguće razine zaštite njenih građana i svih koji u njoj borave, njenih vrijednosti, interesa i resursa, od prijetnje terorizma, te istovremeno pružati najučinkovitiji doprinos međunarodnim protuterorističkim naporima kao ključnom dijelu i samog nacionalnog odgovora na prijetnju terorizma.

Suprotstavljanje terorizmu ostvarivat će se provođenjem mjera prevencije, suzbijanja, mjera zaštite od terorističkog napada, mjera kaznenog progona i procesuiranja osoba i subjekata povezanih s terorizmom, jačanjem međuresorne koordinacije i međunarodne suradnje.

Razvijanjem sposobnosti nadzora granice, ljudi i roba u prekograničnom prometu, jačat će ukupna sigurnost Republike Hrvatske, ali i susjednih i savezničkih zemalja, te ukupno svjetskog poretka. Posebna pozornost tijekom nadzora državne granice i nacionalnog teritorija bit će posvećena sprječavanju širenja oružja masovnog uništenja i sredstava njihove dopreme.

U cilju osiguranja učinkovitog kaznenog progona i sankcioniranja svih oblika organiziranog kriminala Republika Hrvatska nastaviti će unaprjeđivati zakonodavstvo i sposobnosti pravosudnih i ostalih institucija za njegovo uspješno suzbijanje.

Svjesna da se problem organiziranog kriminala ne može riješiti bez dobre međunarodne suradnje, Republika Hrvatska je, djelujući u okviru različitih međunarodnih organizacija postala strankom niza međunarodnih instrumenata za kriminaliziranje različitih oblika organiziranog kriminala u nacionalnom kaznenom pravu, sprječavanje takvog kriminala i međunarodnu suradnju. Pri tome je Republika Hrvatska potpisnica različitih konvencija i protokola te niza bilateralnih ugovora kojima se povećava sposobnost Republike Hrvatske u borbi protiv organiziranog kriminala.

Učinkovito sprječavanje pranja novca, kao i sprječavanje korupcije, predstavlja preduvjet uspješne prevencije i suzbijanja organiziranog kriminala. U tom smislu i dalje će se modernizirati i razvijati rješenja koja će poboljšati sprječavanje kriminalnih aktivnosti povezanih s pranjem novca. Pranje novca je međunarodni problem te je na ovom području također potrebno pojačati međunarodnu suradnju.

Za suočavanje s ovim prijetnjama, koje karakterizira promjenjivost i dinamičnost, potrebna je stalna

edukacija svih koji sudjeluju u procesu suzbijanja organiziranog kriminala i korupcije te podizanje javne svijesti o tom pitanju kao i stvaranje društvene klime koja će sužavati prostor za ovakvo kriminalno djelovanje.

Kako bi se otklonile sve prijetnje nacionalnoj sigurnosti koje predstavljaju nasilničke skupine i pojedinci s različitim predznakom, sustav unutarnjih poslova i javne sigurnosti, zajedno s drugim čimbenicima nacionalne i javne sigurnosti, odgoja i obrazovanja, te s ukupnom hrvatskom javnosti, razvijat će sposobnosti i ulagati posebne napore u prevenciji nasilničkog ponašanja među mladima, navijačkim skupinama, ekstremističkim skupinama i drugim potencijalnim nositeljima nasilničkog ponašanja. Ukupnim naporima svih elemenata nacionalne i javne sigurnosti stvarat će se ozračje nulte tolerancije prema nasilju u cijelom društvu, a osobito će se sprječavati novačenje nasilnika među školskom populacijom i mladeži.

Kao važno područje ugrožavanja života i imovine hrvatskih građana i gostiju Republike Hrvatske je cestovni promet, u kojem stradava znatan broj građana i pričinjava se velika materijalna šteta. Sustav unutarnjih poslova i javne sigurnosti dodatne će napore ulagati u povećavanje sigurnosti cestovnog prometa i razine prometne kulture.

Razvijajući sposobnosti provedbe svih vrsta kriminalističkih obrada najsuvremenijim metodama, sustav unutarnjih poslova doprinosit će učinkovitosti ukupnog državnog sustava u provedbi zakona i jačanju pravnog postupanja, čime će doprinositi ukupnom prosperitetu hrvatskog društva, poduzetništvu, socijalnoj pravdi i održivom razvoju.

Suradnji s zemljama euroatlantskog prostora, te zemljama iz hrvatskog okruženja, unutarnji poslovi doprinosit će stabilnosti ovog prostora, jačanju sigurnosti i razvijanju kapaciteta za suzbijanje kriminala i nelegalnog postupanja. Posebice je značajna suradnja s drugim zemljama i međunarodnim organizacijama u području suzbijanja organiziranog kriminala, ilegalnih migracija, trgovanja ljudima, drogama, malim i lakim naoružanjem, korupcije, terorizma, te u sprečavanju širenja oružja masovnog uništenja.

Sudjelovanje osoblja sustava unutarnjih poslova u međunarodnim mirovnim operacijama i operacijama odgovora na krize u skladu je sa sveobuhvatnim pristupom koji zagovara međunarodna zajednica i zahtjevi uspješne konsolidacije i stabilizacije kriznih područja, čime se i ovaj sustav pridružuje ukupnim naporima koje Republika Hrvatska poduzima u području međunarodne suradnje i suradnje u okviru UN-a, NATO-a i EU.

Pravosudni sustav jedan je od temelja demokratskog sustava. Unutar tog sustava posebnu poziciju ima sudbena vlast od čijeg stupnja razvoja, a napose učinkovitosti, izravno i neizravno ovisi izgradnja uspješnog i pravičnog demokratskog društva, temeljenog na vladavini prava – što je jedan od strateških ciljeva. Stoga će se nastaviti jačanje sudbene vlasti, njene neovisnosti i učinkovitosti u svim segmentima, kako bi svaki građanin mogao ostvariti zajamčeno pravo na pristup sudu, suđenje u razumnom roku i jednakost svakog pojedinca pred sudom. Nastavit će se s poboljšanjem pravnog i institucionalnog okvira u svrhu zaštite temeljnih ljudskih prava, osiguranjem nužnih uvjeta o kojima ovisi razvoj gospodarskog poslovanja i razvoj slobodnog tržišta, te razvijanjem međunarodne pomoći i suradnje s državama članicama EU u civilnim i kaznenim stvarima.

Republika Hrvatska odlučna je nastaviti jačati napore u suzbijanju korupcije, pri čemu u okvirima pravosudnog sustava, posebno važnu ulogu ima Državno odvjetništvo, te razvijena međuinstitucionalna

suradnja s tijelima unutarnjih poslova. Kaznenopravnom reformom stvaraju se pravni i institucionalni okviri za borbu protiv korupcije i organiziranog i transnacionalnog kriminala. Omogućuje se pravovremeno reagiranje na svako kršenje zakona i kažnjavanje protuzakonitih postupanja osobito za ova specifična i teška kaznena djela. Time se postiže snažan opći preventivni učinak, čime se opetovano doprinosi zaštiti temeljnih ustavnih vrijednosti, ljudskih prava i sloboda građana. Posebna pozornost posvetit će se prevenciji, progonu i sankcioniranju korupcije, međuresornoj i međunarodnoj suradnji te širenju općedruštvene svijesti o nužnosti njezina sprječavanja. Pri tome je bitno sudjelovanje i uključenost različitih nevladinih organizacija na području suzbijanja korupcije ali i potpora građana u njezinom iskorjenjivanju.

Sustavnim reformama na područjima na kojima postoji najveći rizik za pojavu korupcije te mjerama prevencije potrebno je kombinirati s dobro organiziranim i učinkovitim sposobnostima tijela i institucija otkrivanja, procesuiranja i kažnjavanja korupcije.

4.4 Sigurnosno obavještajni sustav

Sigurnosno obavještajni sustav Republike Hrvatske, pribavljajući informacije o izazovima, prijetnjama i rizicima za nacionalnu sigurnost, osiguravat će pravodobnu, pouzdanu i relevantnu podlogu za donošenje odluka važnih za nacionalnu sigurnost. Osobito će se usmjeriti na prijetnje vitalnim nacionalnim interesima i djelovanju pojedinaca i skupina koje može biti usmjereno na ugrožavanje suvereniteta i teritorijalnog integriteta Republike Hrvatske i njezinih saveznika, sigurnosti građana i njihove imovine, djelovanje pojedinaca i skupina koje zagovaraju nasilje ili je njihovo djelovanje usmjereno protiv vrednota zaštićenih Ustavom Republike Hrvatske. Također, pratit će sve asimetrične i prekogranične prijetnje nacionalnoj sigurnosti, poput međunarodnog terorizma, transnacionalnog organiziranog kriminala, širenje sredstava masovnog uništenja, pranja novca i napada na osnove gospodarskog i financijskog sustava.

Kao osobito važan oblik širenja nasilničkih ideja i pokreta uočeno je korištenje interneta. Stoga će sigurnosno obavještajni sustav Republike Hrvatske, u suradnji s drugim prijateljskim i savezničkim zemljama, ulagati posebne resurse u njihovo praćenje i suzbijanje. Svi drugi napadi ili pojave usmjerene na zaštićene vrijednosti i nacionalnu sigurnost predmet su interesa i djelovanja sigurnosno obavještajnog sustava Republike Hrvatske.

Na planu zaštite povjerljivih informacija čijim bi otkrivanjem nastupile štetne posljedice po interese, međunarodni ugled i vjerodostojnost Republike Hrvatske i njenih institucija, sigurnosno obavještajni sustav će primjenom i nadzorom odgovarajućih postupaka i mjera u okviru javnog i privatnog sektora, te na nacionalnoj i međunarodnoj razini, raditi na sprječavanju, ranom otkrivanju i istraživanju rizika ili pojava nekontroliranog i štetnog otjecanja ili kompromitacije takvih informacija.

Sigurnosno obavještajni sustav Republike Hrvatske razvijat će suradnju s odgovarajućim sigurnosno obavještajnim institucijama NATO-a i EU, te zemalja članica. Osobita pozornost pridavat će se suradnji na suzbijanju međunarodnih ilegalnih aktivnosti i u provedbi mirovnih operacija i operacija odgovora na krize.

Sukladno interesima za konsolidacijom i integracijom prostora jugoistoka Europe u euroatlantske asocijacije, sigurnosno obavještajne agencije Republike Hrvatske uspostavljat će i razvijati odgovarajuću suradnju s institucijama tih zemalja, čime će doprinositi suzbijanju zajedničkih prijetnji, prekograničnog organiziranog kriminala, ekstremizma i terorizma, povreda međunarodnog ratnog i humanitarnog prava te drugih prijetnji široj sigurnosti.

Rad sigurnosno obavještajnog sustava bit će predmet stručnog, parlamentarnog i građanskog nadzora.

4.5 Sustav upravljanja u kriznim situacijama

Za suočavanje s kriznim situacijama uzrokovanim prirodnim čimbenicima ili ljudskim djelovanjem, a koje izazivaju veliko ugrožavanje života, imovine, okoliša ili narušavaju djelovanje institucija vlasti, potrebno je imati sposobnosti usklađenog djelovanja brojnih nacionalnih institucija. Imajući u vidu prijetnje, rizike i izazove s kojima se suočava Republika Hrvatska, ali i NATO i EU, nameće se potreba daljnje preobrazbe sustava i službi koje se bave prevencijom, upravljanjem i ublažavanjem posljedica raznih prijetnji i izazova nacionalnoj sigurnosti u moderan sustav upravljanja u kriznim situacijama, koji će obuhvatiti odgovore na sve nesreće i katastrofe te rješavanje njihovih posljedica.

Sustav upravljanja u kriznim situacijama, kao dio sustava nacionalne sigurnosti, razvijat će se u smjeru integracije svih organizacija i državnih institucija, pod upravljačkim vodstvom Vlade, koje djeluju u cilju prevencije, priprema i odgovora Republike Hrvatske na krizne situacije, odnosno zaštite, spašavanja i oporavka, te ublažavanja i otklanjanja posljedica takvih situacija. Važan vid razvoja sustava upravljanja u kriznim situacijama bit će usklađivanje djelovanja u okviru NATO-a i EU, te u suradnji sa zemljama iz okruženja.

Republika Hrvatska nastavit će pridonositi naporima NATO-a i EU u sprječavanju i ublažavanju posljedica prirodnih, tehnoloških i svih drugih nesreća i katastrofa. Sudjelovanje u civilnim aktivnostima NATO-a Republika Hrvatska shvaća kao dio razvitka sustava zaštite i spašavanja, integriranog u druge aktivnosti Saveza te povezane sa vojnom komponentom. Aktivnosti u okviru NATO-a su, na posredan način, i dio razvoja sustava zaštite i spašavanja u okvirima EU. Razvitak sustava zaštite i spašavanja u Republici Hrvatskoj, usklađen i integriran u međunarodne aktivnosti, doprinijet će povećanju sigurnosti svih građana Republike Hrvatske i svih osoba koje borave na njezinom teritoriju.

Uspješno sprječavanje i ublaživanje posljedica velikih nesreća i katastrofa nije moguće uspješno provoditi bez suradnje sa susjednim zemljama, s kojima Republika Hrvatska dijeli mnoge rizike od izloženosti prirodnim i tehnološkim nesrećama i katastrofama. Već uspostavljena intenzivna suradnja na ovom području sa svim susjednim zemljama i zemljama srednje i jugoistočne Europe bit će i dalje jedan od prioriteta.

Sveobuhvatan pristup osnova je uspješnog i modernog nacionalnog sustava upravljanja u kriznim situacijama, koji pretpostavlja raščlanjivanje i procjenjivanje svih prijetnji, rizika, procesa i posljedica eventualnih kriznih situacija. Ovakav pristup predstavlja temelj za preventivno djelovanje i razvijanje mjera umanjivanja rizika od nastanka prijetnji, umanjivanja posljedica prijetnji i povećanja otpornosti na prijetnje. Potrebno je objediniti djelovanje svih državnih tijela i institucija u svim fazama upravljanja u kriznim situacijama, čime se treba osigurati uvezanost i jedinstvo napora na svim razinama vlasti. Kako bi se to ostvarilo, Vlada Republike Hrvatske treba osigurati središnje vođenje, planiranje, nadzor i koordinaciju sustava upravljanja u kriznim situacijama, pri čemu bi operativne snage i resursi ostali u odgovornosti nadležnih tijela u kojima su razvijeni.

Zaštita kritične infrastrukture sastavni je dio sustava prevencije i upravljanja u kriznim situacijama. Ona obuhvaća prevenciju, uklanjanje ili ublažavanje rizika koji mogu izazvati ranjivost kritične infrastrukture, te jačanje otpornosti kritične infrastrukture. U sustavu zaštite kritične infrastrukture trebaju sudjelovati sve organizacije i institucije koje imaju utjecaj na sigurnost infrastrukture, od vlasnika ili korisnika infrastrukture do državnih tijela. Za potpunu izgradnju ovakvog sustava zaštite, potrebni su

razvijena međuresorna suradnja i doprinos privatnog sektora zaštiti kritične infrastrukture. Razvojem tehnologije i procesom globalizacije međuovisnost i međupovezanost kritične infrastrukture se povećava i između država, čime zaštita kritične infrastrukture dobiva na značaju na međunarodnoj razini, te je na tom području potrebna veća međunarodna suradnja.

Republika Hrvatska će razviti mjere kojima će pojačati otpornost informacijskih i komunikacijskih sustava i umanjiti negativne posljedice njihovog mogućeg onesposobljavanja. Pri tome će naglasak biti na informacijskim i komunikacijskim sustavima koji su bitni za normalno funkcioniranje državnih institucija, a posebice onih koji služe za međusobnu i međunarodnu komunikaciju, te prijenos i razmjenu klasificiranih informacija.

4.6 Gospodarstvo

Snažno, konkurentno i fleksibilno gospodarstvo osnovni je preduvjet zaštite vitalnih nacionalnih interesa i ostvarivanja strateških ciljeva Republike Hrvatske. Stabilan financijski sustav i gospodarski rast uz intenzivnu međunarodnu trgovinu jačaju unutarnju stabilnost, poboljšavaju suradnju s ostalim državama u regiji i svijetu te unaprjeđuju međunarodni položaj države.

Kako bi gospodarstvo bilo u stanju podupirati ostale sposobnosti zaštite nacionalne sigurnosti mora se razvijati kao tehnološki napredno, učinkovito i fleksibilno. Pritom je bitno daljnje jačanje privatnog sektora i razvoj slobodnog poduzetništva. U cilju gospodarskog razvoja, Republika Hrvatska će nastaviti privlačiti inozemna i poticati domaća ulaganja uz prihvaćanje novih znanja, usvajanje i razvoj modernih tehnologija, stvaranje informacijskog društva te inovacija u gospodarstvu. Za uspješnu zaštitu nacionalne sigurnosti u budućnosti će biti važno pratiti korak u razvoju tehnologija temeljenih na novim znanjima, koje će omogućavati razvoj novih, konkurentnih industrijskih i gospodarskih djelatnosti. Praćenje tehnoloških trendova u ukupnom gospodarstvu spriječit će zaostajanje za tehnološki razvijenijim zemljama i time doprinijeti gospodarskom rastu, kao jednom od preduvjeta kvalitetnog života hrvatskih građana, te zadovoljenju i sigurnosnih potreba hrvatske države i društva.

Gospodarski odnosi Republike Hrvatske sa zemljama regionalnog okruženja bitno doprinose jačanju regionalne stabilnosti te će se stoga nastaviti stvarati uvjeti za razvitak trgovinske i gospodarske suradnje na područjima od zajedničkog interesa.

Dostupnost energije je preduvjet razvoja. Kako bi osigurala dostatne količine energije i što veću energetske neovisnost, Republika Hrvatska mora dodatno ulagati u razvoj energetske infrastrukture i njezinu učinkovitost, uključiti različite energetske izvore, osobito obnovljive, umnožiti izvore, dobavljače i putove opskrbe energijom te povećati strateške zalihe energenata.

Republika Hrvatska će poticati uravnoteženi razvoj svih krajeva zemlje, imajući u vidu njihove specifične gospodarske i društvene potrebe. Nastavit će se sustavna izgradnja infrastrukture s ciljem poboljšanja prometne povezanosti, te dostupnosti plina, pitke vode i najsuvremenijih telekomunikacija na svim područjima Republike Hrvatske. Osigurat će se i održivi razvitak sela i ruralnog prostora poticanjem ulaganja u razvojne projekte na tim područjima. Jačat će se konkurentnost hrvatske poljoprivrede kroz poticanje proizvodnje i kapitalnih ulaganja te ulaganja u suvremene tehnologije i znanja. Kako bi se zaustavio i preokrenuo negativan demografski trend, Republika Hrvatska treba razvijati čitav niz socijalnih, obrazovnih, gospodarskih, financijskih, medicinskih i drugih mjera, koje će stvarati uvjete za lakše podizanje i odgoj djece, a s osobitom pozornošću će se razvijati mjere za potporu mladim obiteljima i obiteljima s više djece.

U potpori gospodarskom napretku dijelova hrvatskog naroda koji žive u drugim državama poticat će se razvoj gospodarskih projekata i međusobna gospodarska suradnja.

Koncept održivog razvoja temeljna je odrednica na kojoj se zasniva sveukupni razvoj Republike Hrvatske. Načela održivog razvoja Republika Hrvatska promiče i u svom djelovanju u očuvanju i zaštiti okoliša na međunarodnom (regionalnom i globalnom) planu.

Zajedničko i usklađeno djelovanje institucija i tijela državne uprave, tijela lokalne samouprave, poslovne zajednice, te građana, nužno je kako bi se ostvarilo glavno načelo održivog razvoja - ravnoteža između

zahtjeva za unaprjeđivanjem kakvoće života, gospodarske i socijalne dobrobiti, te zahtjeva za očuvanjem okoliša kao prirodnog dobra o kojem ovise i sadašnji i budući naraštaji.

Kako bi se to postiglo, Republika Hrvatska nastaviti će unaprjeđivati pravnu regulativu i provoditi mjere koje će joj omogućiti da načela održivog razvoja budu integrirana u stvaranje i provedbu javnih politika i projekata, odnosno donošenju strateških, razvojnih i investicijskih odluka koje imaju utjecaja na okoliš.

Republika Hrvatska promicat će održivo gospodarenje Jadranskim morem, obalom i otocima te očuvanje morskih ekosustava, koji su među najvrijednijim resursima kojima raspolaže.

4.7 Državna uprava i javne službe

Ostvarivanje strateških ciljeva najuže je povezano s učinkovitom državnom upravom i javnim službama. Preko njih građani i javnost procjenjuju mogućnost zadovoljavanja svojih potreba i interesa te razvijaju osjećaj sigurnosti.

Državna uprava i javne službe svoju učinkovitost pokazuju u osiguravanju pravne sigurnosti, zaštiti prava građana, poticanju gospodarskog i društvenog razvoja i osiguravanjem svih potrebnih javnih usluga vlastitim građanima.

Ukupan upravni sustav, poduzimat će stalne napore s ciljem moderniziranja upravnih usluga i funkcija, čime će se stvarati ozračje pogodno za razvoj gospodarstva, znanosti, ukupnog društvenog života, a posebice za individualni razvoj građana. Kako bi svojim djelovanjem bio u funkciji ostvarivanja nacionalnih interesa i strateških ciljeva upravni sustav Republike Hrvatske treba povećati vlastitu učinkovitost, ekonomičnost i kvalitetu usluga, uvoditi suvremene tehnologije u svoj rad, čime će se svi upravni postupci pojednostaviti, učiniti dostupnijim građanima i pravnim osobama. U svom djelovanju upravni sustav mora jačati standarde vladavine prava, otvorenosti prema građanima i profesionalne etike. Kao posebno područje ističe se potreba daljnjeg jačanja mjera borbe protiv korupcije u državnim i javnim službama.

Učinkoviti **zdravstveni sustav** izravno podupire zaštitu nacionalne sigurnosti. Temeljni cilj zdravstvenog sustava je osigurati ostvarenje nacionalnog interesa - zaštitu života i zdravlja građana kao i drugih osoba koje borave na teritoriju Republike Hrvatske, u redovnim i kriznim situacijama. Zdravo stanovništvo je preduvjet društvenog razvoja i napretka. Stoga su važne aktivnosti u promicanju zdravog načina života i suzbijanja kroničnih bolesti koje nastaju kao posljedica suvremenih životnih uvjeta. Zdravstveni sustav će nastaviti razvijati mjere prevencije i izgradnje kapaciteta u području javne zdravstvene zaštite usmjerene na sprječavanje izbijanja zaraznih i masovnih nezaraznih bolesti. Od osobitog je značaja da zdravstveni sustav posjeduje resurse i sposobnosti pravodobnog odgovora na ugrožavanje života i zdravlja građana koje je rezultat kemijskih, bioloških i radioloških prijetnji.

Socijalno pravedno društvo doprinosi jačanju osjećaja zajedništva među građanima koje je važno za uspješno ostvarivanje nacionalnih interesa. Suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti jedan je od važnih ciljeva **sustava socijalne skrbi** koji će pridonijeti stvaranju socijalno pravednog društva i osigurati preduvjete za sudjelovanje svih građana u društvenim procesima i jednake mogućnosti za sve. Kako bi se postigao ovaj cilj nastaviti će se razvijati i provoditi programi u području socijalne zaštite koja obuhvaća sve mjere kojima je cilj zaštita svih ugroženih skupina stanovništva i suzbijanja diskriminacije po bilo kojoj osnovi. Posebna pozornost će se posvetiti zaštiti obitelji kao temeljnom stupu društva kao i pronatalitetnoj populacijskoj politici.

Svjesna da svoje nacionalne interese može dostatno zaštititi jedino ako razvoj i napredak temelji na znanju i znanosti te obrazovanim građanima koji će biti sposobni odgovoriti izazovima budućnosti, Republika Hrvatska će u području **znanosti i obrazovanja** nastaviti poduzimati korake koji će je transformirati u zemlju znanja i tehnološkog napretka.

Znanje je preduvjet prosperiteta Republike Hrvatske i u tom smislu potrebno je povećati broj obrazovanih stanovnika i razinu njihove obrazovanosti, sukladno potrebama i zahtjevima gospodarskog razvitka.

Znanost predstavlja osnovu koja će u budućnosti određivati uspješnost neke nacije. U tom smislu Republika Hrvatska prepoznaje važnost znanosti za daljnji društveni i gospodarski razvoj te u zaštiti vlastitih nacionalnih interesa. Znanstvena istraživanja svoju vrijednost prvenstveno pokazuju u praktičnoj primjeni njihovih rezultata. Na taj način se poboljšava tehnološka razina hrvatskog gospodarstva i ukupni životni uvjeti hrvatskih građana.

Znanstvena i tehnološka politika Republike Hrvatske temeljit će se na povećanju ulaganja u znanost, istraživanju i razvoju na temelju izvrsnosti, poticanju istraživačkih partnerstava, snažnom povezivanju znanosti i gospodarstva i uspostavi poticajnoga okvira za njihov zajednički razvoj, potpori mjerama namijenjenima razvoju tehnologije i inovacija te intenzivnijem sudjelovanju hrvatskih znanstvenika u okvirnim programima Europske unije.

Uz navedeno, Republika Hrvatska nastaviti će stvarati uvjete za dostupnost obrazovanja na svim razinama pripadnicima svih socijalnih skupina pod jednakim uvjetima. Posebne mjere će se poduzeti kako bi se obrazovanje učinilo dostupnim u svim dijelovima Republike Hrvatske. Obrazovni proces posebno će razvijati programe i sadržaje usmjerene na promicanje temeljnih vrijednosti i obrazovanje mladih naraštaja za sudjelovanje u svim demokratskim procesima.

Potrebe i mogućnosti gospodarstva također će biti načela koja će pratiti obrazovni sustav, uključujući i suvremene tehnološke trendove. Time će se stvarati mogućnosti za nužnu mobilnost radne snage. Kako bi hrvatski sustav znanosti i obrazovanja kvalitetom dostigao razinu u EU, pratit će se inovativni pristupi i usklađivati nacionalni programi s programima EU na svim razinama.

Obrazovanje ima jednu od najvažniji uloga u očuvanju hrvatskog nacionalnog identiteta, te će se nastaviti razvoj nastavnih programa koji na odgovarajući način tretiraju hrvatsko povijesno, kulturno, jezično, graditeljsko, prirodno i drugo nasljeđe, materijalnu i nematerijalnu kulturnu baštinu. Odgovarajući napor ulagati će se kako bi se zaštitili identiteti manjinskih skupina koje žive u Republici Hrvatskoj. Nacionalni, kulturni, jezični identitet pripadnika hrvatskog naroda u drugim zemljama bit će predmet posebne pozornosti hrvatskog obrazovnog sustava, koji će podupirati prosvjetnu, kulturnu, nakladničku i svaku drugu aktivnost Hrvata širom svijeta, čime će se doprinijeti očuvanju njihova nacionalnog identiteta.

4.8 Javnost

Javnost kao sveukupno društveno okruženje u kome se izražavaju politički, znanstveni, kulturni, vjerski, gospodarski, interesni i razni drugi stavovi i vrijednosti, ima ključnu važnost u određivanju, prihvaćanju i ostvarivanju nacionalnih interesa i strateških ciljeva, te očuvanju nacionalne sigurnosti zemlje. Odgovarajuću zaštitu nacionalne sigurnosti nije moguće ostvariti djelovanjem isključivo državnih tijela, bez shvaćanja, potpore i angažmana široke javnosti. Za zaštitu teritorijalnog integriteta, suvereniteta, demokratskog sustava i života građana Republike Hrvatske neprocjenjiva je uloga najšire javnosti.

Zaštita nacionalne sigurnosti počiva na jedinstvu javnog shvaćanja vitalnih nacionalnih interesa poput teritorijalnog integriteta i suvereniteta, demokratskog političkog sustava i života građana, prijetnji koje bi ih mogle ugrožavati, te sposobnosti koje su potrebne kako bi se vitalne nacionalne interese očuvalo. U demokratskom društvu poput hrvatskog, takvo se shvaćanje oblikuje na prvom mjestu slobodama, pravima, koristima i odgovornostima koje za pojedinca i društvo u cjelini proizlaze iz demokratske hrvatske države, njene sigurnosti i prosperiteta.

Sloboda medija kao jedan od središnjih čimbenika demokratskog sustava i sloboda izražavanja kao jedna od njegovih glavnih vrijednosti od izrazite su važnosti za nacionalnu sigurnost zemlje jer mediji kao jedan od središnjih čimbenika javnosti, istinitom, cjelovitom i pravovremenom informacijom mogu utjecati na nacionalnu sigurnost zemlje. Istovremeno, izuzetno je velika odgovornost medija za demokratski sustav kao jedan od vitalnih nacionalnih interesa, za opće ozračje u društvu, toleranciju, vrijednosti, dijalog i uvažavanje, te za odsustvo ekstremizma, govora mržnje, isključivosti, nasilja. Promičući medijske slobode, Republika Hrvatska će osiguravati uvjeta za slobodan razvoj javnih, komercijalnih i nekomercijalnih medija.

Sveukupna javnost, a osobito mediji, stručne udruge, udruge građana i stručna glasila od velike su važnosti pri stvaranju uvjeta za zaštitu života i zdravlja građana. Za angažman javnosti na polju nacionalne sigurnosti važna je uloga relevantnih državnih institucija i tijela koja svojim transparentnim i kompetentnim informiranjem javnosti trebaju doprinositi razumijevanju nacionalne sigurnosti, poticanju javne rasprave o važnim pitanjima, te u konačnici shvaćanju i prihvaćanju odluka koje se donose i koje mogu biti donijete.

5. Zaključak

Zaštiti nacionalne sigurnosti Republika Hrvatska pristupa sveobuhvatno: uz tradicionalne, političke, obrambene i sigurnosne sposobnosti, u obzir uzima i sve ostale čimbenike koji prepoznatljivo utječu na njenu sigurnost, kao što su i gospodarski, društveni, upravni, zdravstveni, obrazovni, znanstveni, kulturni i ekološki elementi. Svi oni utječu na ukupno stanje sigurnosti u hrvatskoj državi i društvu, te imaju svoju ulogu u zaštiti nacionalnih interesa i ostvarivanju strateških ciljeva.

Sveobuhvatnim pristupom, kao odgovorom na složenost i višeslojnost prijetnji s kojima se Republika Hrvatska suočava i s kojima se može suočavati, izgrađuje se integracija svih sposobnosti kojima država raspolaže u zaštiti svojih nacionalnih interesa, a kako bi se njihovim sinergijskim djelovanjem, kao umnoživačem snage, postigao najuspješniji mogući učinak. Ovaj pristup zahtijeva međusobnu koordinaciju, usklađenost i objedinjenost napora tijela vlasti, institucija i agencija na svojim područjima djelovanja u zaštiti nacionalne sigurnosti, a također i poduzimanje odgovarajućih napora u raznim drugim segmentima hrvatske države i društva.

Svoje djelovanje na području zaštite nacionalne sigurnosti Republika Hrvatska će stalno analizirati, poboljšavati i prilagođavati, ovisno o promjenama sigurnosnog okruženja, svjetskih i europskih trendova, kao i razvojem novih sposobnosti zaštite nacionalne sigurnosti. Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske daje smjernice djelovanja državnim tijelima, čija je obveza donijeti strateške i druge dokumente kojima će u okvirima svojih nadležnosti određivati konkretne ciljeve, mjere, postupke i sposobnosti zaštite nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske.